

Normatieve emo-politiek

Macht en moraal zullen de bedrijvers van internationale politiek wel altijd bezighouden. Rob de Wijk heeft op 31 mei in een interview in *Driemaster*, het blad van de Jongerenorganisatie Vrijheid en Democratie, een interessante stelling geopperd. Hij zei: ‘... morele, normatieve emo-politiek, met ideeën over rechtvaardigheid, werkt niet op zichzelf als je een grote verandering in de wereld krijgt. Macht en waarden zijn namelijk twee kanten van dezelfde medaille. Als je niet machtig bent, kan je ook geen waarden opleggen.’ Ik ben het helemaal met De Wijk eens dat macht en waarden twee kanten van dezelfde medaille zijn. Maar hij gaat nog een stap verder, voegt een nieuwe beeldspraak in en ondermijnt wat hij zojuist – terecht – naar voren heeft gebracht. Hij zegt namelijk ook: ‘Ik vind dat machtspolitiek de hoeksteen moet zijn van geopolitiek beleid.’

‘Het proces van Europese integratie werd ooit ingegeven door de wens van nooit meer oorlog, nooit meer dictatuur en nooit meer armoede’

Macht als hoeksteen: als je niet weet wat je met die macht moet doen, heb je er niet zoveel aan. Er zijn veel debatten over macht en moraal. Vaak wordt naar Henry Kissinger gewezen die ooit Noord-Vietnam met zware bombardementen trachtte te dwingen tot onderhandelingen. Of naar rijkskanselier Otto von Bismarck, die de Duitse eenheid bouwde met bloed en ijzer. Veel plezier hebben we daarvan gehad. Wat te vaak vergeten wordt is nogmaals dat je aan macht weinig hebt als je niet weet wat je ermee doen wil. Macht is een instrument, geen doel.

Poetin heeft macht omdat hij iets wil bereiken: dominantie over Oekraïne, herstel van de grenzen van de Sovjet-Unie en wellicht zoiets onzinnigs als glorie voor het Russische volk. Dat zijn niet onze doelstellingen, maar doelstellingen, die heeft hij wel. Hij zet militaire en andere vormen van macht in om die doelstellingen dichterbij te brengen. Macht op zichzelf is een leeg begrip.

Met macht kun je slechte dingen doen, zoals Poetin. En met macht kun je behoorlijk goede dingen doen, zoals de EU. Ik ben het helemaal eens met De Wijk dat Europa (lees de Europese Unie) te weinig militaire en politieke macht heeft. Dat moet snel beter – hoewel de opkomst van het neofascisme in Europa dat wel moeilijker maakt. Europa moet meer doen. Ja, Europa werkt daar ook aan met het Strategisch Kompas van 2022 en de jaarlijkse rapportage over de invulling van de actiepunten die daarin staan. Macht is daarbij belangrijk. Maar de EU was altijd meer dan dat. Het proces van Europese integratie werd ooit ingegeven door de wens van nooit meer oorlog, nooit meer dictatuur en nooit meer armoede. Er was een duidelijke moraal. En wat er aan macht was – vooral economisch – werd daar best voor ingezet. Met vrij verkeer, mensenrechtenbeleid, handelsakkoorden en ontwikkelings samenwerking.

Moraal is nodig om te weten waar je naar toe wil. Moraal geeft richting aan de inzet van macht. Dus macht kan honderd keer een hoeksteen zijn, maar als het alleen om macht ging, waarom zouden we dan zoveel steun geven aan Oekraïne? Dat kunnen we ook aan anderen overlaten. Hongarije doet het ook niet en komt ermee weg. Nee, wij steunen Oekraïne ook, omdat we boos zijn over het onrecht dat het land door Poetin wordt aangedaan. Wij zijn China niet. Wij zijn Rusland niet. Misschien komt dat wel door die morele, normatieve emo-politiek. Het helpt bij het vinden van de juiste richting.

Prof. dr. Theo Brinkel is KVMO hoogleraar Militair-maatschappelijke studies aan de Universiteit Leiden. Hij schrijft deze column op persoonlijke titel.